

PORTFÖY YÖNETİM ŞİRKETLERİ 2021/12

Deniz Kahraman

Birliğimiz, portföy yönetim şirketlerine ait faaliyet verilerini ve finansal tabloları üçer aylık dönemlerde toplamakta ve analiz etmektedir. Bu raporumuzda 2021 yılına ilişkin olarak sırasıyla portföy yönetimi

büyüklikleri, çalışan profili ve finansal tablo verileri ele alınacaktır. Raporumuzda kullanılan verilerin detaylarına ve geçmiş dönem analizlerine www.tspb.org.tr adresinden ulaşılabilir.

PORTFÖY YÖNETİMİ

Portföy yönetim şirketleri yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları yönetmektedir. Portföy yönetim şirketleri ayrıca gerçek ve tüzel yatırımcılara bireysel portföy yönetimi hizmeti sunmaktadır.

Portföy yönetim şirketleri yönettikleri yatırım fonu tipine göre ise faaliyetleri sınırlandırılmış ve sınırlandırılmamış olarak ikiye ayrılmaktadır. Faaliyetleri sınırlandırılmış kapsamına giren portföy yönetim

şirketleri, yalnızca gayrimenkul yatırım fonu veya girişim sermayesi fonu yönetmektedir.

2021 Aralık sonu itibarıyla 51 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. Bu kurumlardan 10'unun faaliyetleri sınırlandırılmış şirketler olduğu görülmektedir. 2021 sonu itibarıyla 1 şirket fon yönetmediğinden portföy yönetiminde bulunan kurum sayısı 50'dir.

Tablo 1: Portföy Yönetimi Faaliyetleri (2021)

	Kurum Sayısı	Fon/Müşteri Sayısı	Portföy Büyüklüğü (mn. TL)
Yatırım Fonu	48	979	325,700
Emeklilik Yatırım Fonu	24	372	243,834
Bireysel Portföy Yönetimi*	31	4,096	82,439
Yatırım Ortaklığı	7	13	920
Toplam	50	5,460	652,893

Kaynak: TSPB

* Toplam bireysel portföyü olan yatırımcı sayısına bakarken, gerçek ve tüzel kişilerin birden fazla kurumda portföyü olabileceği dikkate alınmalıdır.

Bu şirketlerce yönetilen portföy büyüklüğü son 1 yılda %79 artarak 653 milyar TL'ye ulaşmıştır. Bu dönemde emeklilik fonlarının toplam portföy büyüklüğü %43 oranında artarken yatırım fonları portföyü ise %114 oranında yükselmiştir.

2020 sonundan itibaren yatırım fonu sayısı 659'dan 979'a çıkarken emeklilik yatırım fonu sayısı 404'ten 372'ye gerilemiştir. Yatırım fonu sayısındaki artışın temel nedeni serbest yatırım fonu sayısındaki hızlı yükseliştir. Önemli bölümü eurobond yatırımları yapan bu fonların sayısı aynı dönemde 228'den 376'ya çıkmıştır.

2021 yılında menkul kıymet yatırım fonlarının sayısı da önemli ölçüde artmıştır. 2020 yılında 17 menkul kıymet yatırım fonu kurulurken 2021 yılında 76 yeni menkul kıymet yatırım fonu kurulmuş, toplam menkul kıymet yatırım fonu sayısı 411'e çıkmıştır.

Tablo 2: Yönetilen Portföy Büyüklüğü (milyon TL)		
	2020	2021
Yatırım Fonları	151,853	325,700
Emeklilik Yatırım Fonları	171,015	243,834
Bireysel Portföy Yönetimi	41,012	82,439
Gerçek Kişi	13,694	36,144
Tüzel Kişi	27,318	46,295
Yatırım Ortaklıkları	735	919
Toplam	364,599	652,893

Kaynak: TSPB

2021 Aralık sonu itibarıyla portföy yönetimi yapan 50 kurumun 15'i banka kökenlidir. Banka kökenli kurumlar toplam portföyün %81'ini yönetmektedir.

2021 Aralık sonu itibarıyla en yüksek portföy büyüklüğüne sahip tümü banka kökenli ilk üç kurum (sırasıyla Ziraat, Ak ve İş Portföy) toplam yönetilen portföyün %46'sını oluşturmaktadır.

Tablo 3: Yönetilen Portföy Adedi		
	2020	2021
Yatırım Fonları	659	979
Emeklilik Yatırım Fonları	404	372
Bireysel Portföy Yönetimi	3,104	4,096
Gerçek Kişi	2,818	3,717
Tüzel Kişi	286	379
Yatırım Ortaklıkları	12	13
Toplam	4,179	5,460

Kaynak: TSPB

Yatırım Fonları

Aralık 2021 itibarıyla yatırım fonu yöneten 48 şirket bulunmaktadır. Yatırım fonu sayısındaki artışa paralel olarak 2021 yılında toplam portföy büyüklüğü %114 artışla 326 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yatırım fonu sayısı ise aynı dönemde 320 adet artışla 979'a çıkmıştır.

Yatırım fonu yöneten şirketler arasında toplam yönetilen yatırım fonlarının %59'u beş şirket (Yapı Kredi, İş, Ak, Azimut ve Ziraat) tarafından yönetilmektedir.

MKK verilerine göre toplam yatırım fonu yatırımcı sayısı 2020 sonuna göre 104.860

artarak 3,2 milyona yaklaşmıştır. Bu yatırımcıların önemli büyüklüğünü oluşturan yerli bireysel yatırımcılar toplam yatırım fonu portföy büyüklüğünün %66'sını meydana getirmektedir.

Yatırım fonları, menkul kıymet yatırım fonları, gayrimenkul yatırım fonları, girişim sermayesi yatırım fonları, borsa yatırım fonları ile serbest yatırım fonlarından meydana gelmektedir. Menkul kıymet yatırım fonu portföy büyüklüğü 2021 yılında %85 artışla 184 milyar TL'ye yükselmiştir.

Tablo 4: Yatırım Fonu Büyüklükleri (milyon TL)		
	2020	2021
Menkul Kıymet Yatırım Fonu	99,665	184,372
Gayrimenkul Yatırım Fonu	9,085	16,719
Girişim Sermayesi Yatırım Fonu	3,081	15,776
Borsa Yatırım Fonu	3,925	7,377
Serbest Yatırım Fonu	36,098	101,455
Toplam	151,853	325,700
Özel Fon	16,941	39,252

Kaynak: TSPB

Hem Türk lirası hem de döviz mevduat faizlerinin 2019'un ikinci yarısında hızla düşüşe geçmesi yatırımcıların alternatif yatırım aracı arayışına girmesine neden olmuştur. Bu dönemde döviz cinsinden işlem gören döviz serbest yatırım fonları cazip bir alternatif sunarak yatırımcıların bu kıymetlere yönelmesini sağlamıştır. Serbest fonların sayısı 2021 yılında 148 adet artarak 376'ya çıkarken bu fonların portföy büyüklüğü ise döviz kurlarındaki artışın da

etkisiyle yaklaşık %181 artarak 101 milyar TL olmuştur.

Yeni kurulmaya başlandığı 2016 sonunda 3 adet gayrimenkul fonu 87 milyon TL tutarında büyüklüğe sahipken Aralık 2021 itibarıyla 20 portföy yönetim şirketi tarafından yönetilen gayrimenkul yatırım fonu sayısı 76'ya çıkmış, bu fonların büyüklüğü ise 17 milyar TL'yi aşmıştır.

Tablo 5: Yatırım Fonlarında Net Sermaye Girişleri (milyon TL)

	2021 Başı Portföy Büyüklüğü	2021 Net Sermaye Girişi	2021 Net Değer Artışı	2021 Sonu Portföy Büyüklüğü
Serbest	35,691	30,418	35,379	101,488
Para Piyasası	26,563	6,823	7,363	40,749
Borçlanma Araçları	23,451	4,606	7,490	35,547
Fon Sepeti	12,812	10,697	2,866	26,375
Hisse Senedi	10,501	9,462	4,435	24,398
Değişken	9,191	912	7,312	17,415
Gayrimenkul	8,222	5,852	2,137	16,211
Girişim Sermayesi	3,068	4,250	6,976	14,294
Katılım	5,154	4,414	-1,158	8,410
Kıymetli Madenler	2,899	4	5,201	8,104
Karma	1,306	2,529	1,061	4,896
Korumalı	1,020	-346	135	809
Genel Toplam	139,878	79,622	79,196	298,696

Kaynak: MKK

Girişim sermayesi yatırım fonu sayısı 2021 yılında 63 adet artarken, portföy büyüklüğü %412 artışla 16 milyar TL'yi bulmuştur.

2021 sonu itibarıyla girişim sermayesi yatırım fonu bulunan 23 portföy yönetim şirketi bulunmaktadır. 2021 yılında portföy yönetimine başlayan 2 şirketin sadece girişim sermayesi fonu yönetimi faaliyeti yürüttüğü dikkat çekmektedir.

Birliğimizce bilgi amacıyla derlenen, portföy yönetim şirketleri tarafından kurularak kişi veya kuruluşlara katılma payları önceden belirlenmiş şekilde tahsis edilen özel fonların büyüklüğündeki büyüme de sürmüş, 2021 yılında portföy büyüklüğü %64 artarak 31 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Bu

fonların önemli bir kısmının döviz cinsinden ihraç edilen serbest fonlar olduğu görülmektedir.

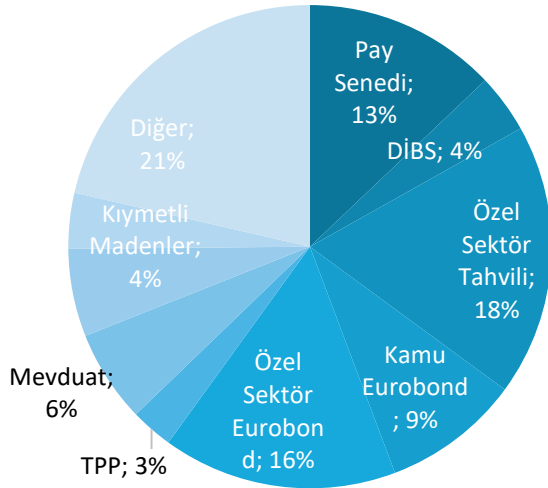
Merkezi Kayıt Kuruluşu aylık bazda yatırım fonlarındaki fiyat etkisinden arındırılmış net sermaye giriş-çıkışlarını yayımlamaktadır. Portföy yönetim şirketlerinin yurtdışında kurulu fonları MKK'da yer almadığı için Tablo 5'te sunulan MKK'da saklanan portföy büyüklüğü (299 milyar TL) Birliğimizin derlediği tutardan (326 milyar TL) düşüktür. Tablo 5'te gösterildiği üzere 2021 yılında en çok kaynak girişi olan fon türü 30 milyar TL ile serbest fonlar olmuştur.

2020 yılı Haziran ayında döviz cinsinden ihraç edilen serbest yatırım fonlarının

portföy işletmeciliği kazançlarına %15 vergi getirilmesiyle serbest fonlardaki büyüme hız kesmiştir. Aralık 2021’de portföy işletmeciliği kazançlarına getirilen verginin kaldırılmasıyla birlikte, büyüme yeniden ivme kazanmıştır. Böylelikle 2021 yılında serbest yatırım fonlarında toplam 30 milyar TL giriş yaşanmıştır..

Serbest yatırım fonlarına olan yatırımcı ilgisinde döviz cinsi hazine borçlanma araçlarını (eurobond) doğrudan satın almak yerine fon aracılığıyla satın almanın yatırımcıya gelir vergisinde avantaj sağlıyor olmasıdır.

Grafik 1: Menkul Kıymet Yatırım Fonu Portföy İçerik Dağılımı

Kaynak: Takasbank

*Diğer yabancı menkul kıymet, fon katılma payı ve vadeli işlem nakit teminatlarını içermektedir.

Emeklilik Yatırım Fonları

Aralık 2021 itibarıyla 24 kurum emeklilik yatırım fonu yönetmektedir. Bu dönemde emeklilik yatırım fonları büyüklüğü otomatik katılım sistemi (OKS) fonları dâhil olmak üzere 2020 sonuna göre %43 artarak 244 milyar TL olmuştur. İlk beş kurum (Ziraat, Ak, İş, Yapı Kredi ve Garanti Portföy) toplam emeklilik yatırım fonlarının %85’ini yönetmektedir.

2021 yılında serbest fonlara 30 milyar TL, fon sepeti fonlarına 11 milyar TL, pay senedi fonlarına 9 milyar TL nakit girişi olurken, nakit çıkışı yaşanan tek fon türü 346 milyon TL ile korumalı fonlar olmuştur.

Para piyasası fon grubunda, Aralık ayında kur korumalı mevduat ürününün devreye alınmasıyla birlikte tek ayda 18,6 milyar TL çıkış yaşanmıştır.

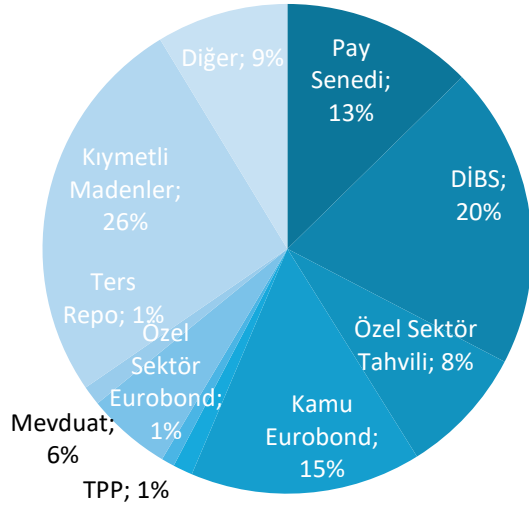
Fonlara olan sermaye akımına çeyreklik bakıldığında yılın son çeyreğinde en fazla sermaye girişinin 11 milyar TL ile serbest fonlara olduğu dikkat çekmektedir.

Takasbank’tan temin edilen menkul kıymet yatırım fonlarının dağılımı Grafik 1’de verilmektedir. Yatırım fonu verilerine gayrimenkul ve girişim sermayesi yatırım fonları dahil değildir.

Menkul kıymet yatırım fonlarının %24’ünün özel sektör borçlanma araçları, repo, takasbank para piyasası gibi nispeten kısa vadeli yatırım araçlarına yatırım yaptığı görülmektedir. 2021 yılında serbest fonların büyümesine bağlı olarak döviz cinsinden özel sektör borçlanma araçlarının payının 5 puan arttığı dikkat çekerken, hisse senedi payının 1 puan arttığı, kıymetli maden payının ise 1 puan azaldığı görülmektedir.

Takasbank’tan alınan emeklilik yatırım fonu portföy içerik dağılımı Grafik 2’de sunulmaktadır.

Grafik 2: Emeklilik Yatırım Fonu Portföy İçerik Dağılımı

*Diğer yabancı menkul kıymet, fon katılma payı ve vadeli işlem nakit teminatlarını içermektedir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Aralık 2021 itibarıyla bireysel portföy yönetimi hizmetinde bulunan 31 kurum bulunmaktadır. İlgili dönemde 3.717 gerçek, 379 tüzel kişinin toplamda 82 milyar TL'lik portföyü portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Bu veriler incelenirken bir yatırımcının birden fazla kurumda hesabı olabileceği unutulmamalıdır.

Bu dönemde portföy yönetim şirketlerinden bireysel portföy yönetimi hizmeti alan yatırımcıların %67'sinin dört portföy yönetim şirketinden birine (sırasıyla en yüksek Azimut, İstanbul, Tacirler ve Yapı Kredi) yöneldiği görülmektedir. Bireysel portföy yönetimi en yüksek beş kurum (Ziraat, Azimut, Ak, İstanbul ve İş Portföy) portföyün %87'sini yönetmektedir.

Bireysel portföy yönetimi faaliyetlerinde ilk sıralarda yer alan bağımsız iki kurum (Azi-

Menkul kıymet yatırım fonlarının aksine emeklilik yatırım fonlarında devlet iç borçlanma araçları ile kıymetli madenlerin ağırlığı yüksek olup toplamın yaklaşık yarısını teşkil etmektedir. Pay senetlerinin ağırlığı da %13 ile menkul kıymet yatırım fonlarındaki payla eş düzeydedir.

2021 yılında emeklilik fonlarında kamu borçlanma araçlarının payı 5 puan azalırken, özel sektör borçlanma araçlarının payı 1 puan azalmıştır. Kıymetli maden payı 6 puan, kamu eurobond payı ise 3 puan artmıştır.

mut ve İstanbul Portföy) toplam portföyün %34'ünü yönetmektedir.

Tablo 6: Bireysel Portföy Yönetimi (mn.)

	Kolektif Yatırım Araçları	Diğer Yatırım Araçları	Toplam
Gerçek Kişi	30,037	6,108	36,145
Tüzel Kişi	15,814	30,481	46,295
Toplam	45,850	36,589	82,439

Kaynak: TSPB

Birliğimiz bireysel portföy büyüklüğü verilerinde yatırım fonları gibi kolektif yatırım araçları ile diğer yatırım araçlarını ayrıştırarak derlemektedir. Bu doğrultuda incelendiğinde 3.717 gerçek kişinin özel portföy yönetimi kapsamında yönetilmekte olan 36,1 milyar TL'lik yatırımlarının %83'ü yatırım fonlarında değerlendirilmektedir. Aynı oran 46 milyar TL'lik tüzel kişi portföyünde daha düşük olup %34'tür.

Yatırım Ortaklıkları

Portföy yönetim hizmetini dışarıdan alan yatırım ortaklıklarının portföyleri

münhasıran portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. Halihazırda 52

adet yatırım ortaklığının 13'ü portföy yönetim şirketlerinden portföy yönetim hizmeti almaktadır.

Portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilen yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü 2021 yılında 2020 sonuna göre %25 artışla 920 milyon TL'ye çıkmıştır. Yönetilen yatırım ortaklığı toplam portföyünün %75'i menkul kıymet yatırım ortaklıklarından meydana gelmektedir.

Aralık 2021 itibarıyla 2 şirketin yönettiği girişim sermayesi yatırım ortaklığı portföy büyüklüğü geçen yıla kıyasla ortaklık sayısının artışına bağlı olarak %118 artarak 229 milyon TL olurken, sadece 1 şirketin yönettiği gayrimenkul yatırım ortaklığı büyüklüğü ise ortaklık sayısındaki azalış ile gayrimenkul yatırım ortaklığı büyüklüğü ise %69 düşüşle 3,1 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 7: Yatırım Ortaklığı Büyüklükleri (milyon TL)

	2020	2021
Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı	620.5	687.7
Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı	10.0	3.1
Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı	104.9	228.9
Toplam	735.4	919.7

Kaynak: TSPB

ÇALIŞAN PROFİLİ

Sektörde yeni kurumların faaliyete geçmesiyle 2020 sonu itibarıyla çalışan sayısı ilk kez 800'ü aşmış, 2021 sonunda ise 932'yi

bulmuştur. Sektörde toplam çalışan sayısının %39'unu kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 8: Departmanlara Göre Portföy Yönetim Şirketlerinde Çalışanlar

	Çalışan Sayısı		Ortalama Çalışan Sayısı			
	2020	Kadın Oranı (%)	2021	Kadın Oranı (%)	2020	2021
Genel Müdür	49	6.1	51	7.8	1	1
Portföy Yönetimi	217	19.4	231	21.2	5	6
Yurtiçi Satış	99	52.5	112	58.0	4	5
Yurtdışı Satış	16	25.0	26	50.0	2	2
Yatırım Danışmanı	4	50.0	6	26.9	2	1
Araştırma	37	29.7	45	37.8	2	2
Risk Yönetimi	30	46.7	42	52.4	1	1
Fon Hizmet ve Operasyon	71	52.1	86	55.8	3	3
Mali ve İdari İşler	110	49.1	120	48.3	2	2
İç Denetim-Teftiş	67	47.8	76	51.3	2	2
İnsan Kaynakları	4	75.0	7	71.4	1	1
Bilgi İşlem	13	15.4	21	23.8	1	1
Diğer	84	36.9	109	33.9	3	3
Toplam	801	36.2	932	38.5	16	18

Kaynak: TSPB

51 portföy yönetim şirketi arasında çalışan sayısı sıralamasında 50 ve üzeri çalışana sahip olan 5 kurumun (İş, İstanbul, Azimut, Ak ve Yapı Kredi Portföy) çalışan sayısı toplam portföy yönetim şirketlerindeki çalışan sayısının %34'üdür. Diğer taraftan çalışan sayısı 10 veya 10'dan daha az olan 22 kurum bulunmaktadır. Sektör geneline bakıldığında ortalama çalışan sayısı 18'dir.

2021 yılında nette 131 kişilik yeni istihdam yaratılmışken, personel sayısındaki artışın %45'inin 18-30 yaş aralığında ve 5 yıl ve altı deneyime sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir.

FİNANSAL TABLOLAR

2021 yılında portföy yönetim şirketlerinin toplam varlıkları 2020 sonuna göre %92 artışla 3,4 milyar TL'ye yükselmiştir. 27 Mayıs 2021'de Resmi Gazete'de yayınlanarak Portföy Yönetim Şirketleri ve Bu Şirketlerin Faaliyetlerine İlişkin Esas Tebliği'nde değişiklik yapılmıştır. Tebliğe uyum için 31 Aralık 2021 tarihine kadar süre tanınmıştır. Değişiklikle birlikte portföy yönetim şirketlerinin başlangıç sermayesi tutarı 2 milyon TL'den 6 milyon TL'ye çıkarılmıştır. Asgari özsermaye şartları da yönetilen portföy büyüklüğüne bağlı olarak yukarı çekilmiş, 6 milyon TL ile 20 milyon TL arasında belirlenmiştir. Ayrıca, yönetilen portföy büyüklüğünün 15 milyar TL'yi aşması halinde aşan tutarın %0,02'si kadar ilave özsermaye şartı bulunmaktadır. Şirketin özsermaye tutarının 40 milyon TL'yi aşması halinde ilave özsermaye şartı aranmamaktadır. Bu çerçevede hali hazırda faaliyette olan 51 portföy yönetim şirketinden 34'ünün 2021 sonu itibarıyla ödenmiş sermayelerini artırdığı görülmüştür.

Varlıkların önemli bölümünün kısa vadeli varlıklarda değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Aralık 2021 itibarıyla sektör

Portföy yönetim şirketlerinde çalışanların departmanlara göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir. Portföy yönetim şirketleri ana faaliyet konusu gereğince risk yönetimi ve fon hizmeti departmanları bulundurmakta ya da bu hizmeti dışarıdan temin etmektedir. Sektörde hem risk yönetimi hem de fon hizmet birimi olan 21 portföy yönetim şirketi vardır. 28 kurumda araştırma departmanı bulunmaktadır.

Aralık 2021 itibarıyla çalışanların dörtte biri (218 kişi) portföy yönetimi biriminde görev almaktadır. Bu departmanda çalışanların %21'ini kadınlar oluşturmaktadır.

genelindeki nakit ve nakit benzerleri 2020 sonuna göre %49 oranında artarak 1,2 milyar TL'ye yaklaşmıştır. Benzer şekilde aynı dönemde kısa vadeli finansal yatırımlar ise %79 artışla 1 milyar TL olmuştur.

Portföy yönetim şirketlerinin toplu bilançolarındaki toplam varlıkların %51'i beş kuruşa (Re-Pie, Garanti, Ak, İş ve Yapı Kredi Portföy) aittir.

Likit bir yapıya sahip sektör varlıklarının neredeyse tamamı dönen varlıklardan meydana gelmektedir. Sektördeki sermaye artışlarının aktifte nakit ve benzerleri ile kısa vadeli finansal yatırımlarda değerlendirildiği görülmektedir. Diğer dönen varlıklar kalemindeki %138'lik artışı ise 1 portföy yönetim şirketinin tahakkuk eden başarı primlerini kısa vadeli ticari alacaklar altında izlemesinden ileri gelmektedir.

Tablo 9: Portföy Yönetim Şirketlerinin Bilançosu (milyon TL)		
	2020	2021
Dönen Varlıklar	1,697.1	3,306.5
Nakit ve Nakit Benzerleri	784.8	1,165.9
Finansal Yatırımlar (Kısa Vadeli)	583.0	1,041.4
Diğer Dönen Varlıklar	329.3	1,099.1
Duran Varlıklar	89.6	130.2
Maddi Duran Varlıklar	31.1	41.7
Finansal Yatırımlar (Uzun Vadeli)	16.8	31.6
Diğer Duran Varlıklar	41.7	56.9
TOPLAM VARLIKLAR	1,786.7	3,436.7
Kısa Vadeli Yükümlülükler	216.2	406.2
Uzun Vadeli Yükümlülükler	65.1	196.9
Özkaynaklar	1,505.4	2,833.6
Ödenmiş Sermaye	435.7	582.0
Sermaye Düzeltmesi Farkları	5.0	5.6
Paylara İlişkin Primler/İskontolar	8.1	5.3
Birikmiş Diğer Kapsamlı Gelir/Giderler	3.5	7.8
Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler	106.8	124.2
Geçmiş Yıllar Kâr/Zararları	291.1	609.5
Net Dönem Kârı/Zararı	655.0	1,499.3
TOPLAM KAYNAKLAR	1,786.7	3,436.7

Kaynak: TSPB

Esas Faaliyet Gelirleri

Portföy yönetim şirketlerinin esas faaliyet gelirleri portföy yönetim komisyonları, yatırım danışmanlık gelirleri ve yatırım fon satış gelirleri olmak üzere üç ana kalemdedir. Bununla beraber sektör gelirlerinin neredeyse tamamı portföy yönetim komisyon gelirlerinden oluşmaktadır.

2020 ile kıyaslandığında portföy yönetim şirketlerinin emeklilik yatırım fonu gelirleri portföy büyüklüğündeki %43 artışa rağmen %19 ile daha sınırlı artarak 187 milyon TL'yi aşmıştır. Yatırım fonlarının yönetiminden elde edilen gelir, portföy büyüklüğündeki artışın özellikle yılın son döneminde gerçekleşmesinden ötürü daha az, %57 oranında yükselerek 1,4 milyar TL olmuştur. Toplam gelirdeki yükselişte girişim sermayesi, menkul kıymet ve serbest fon portföyündeki büyümenin etkisi görülmektedir.

Bu yıl portföy yönetim şirketlerinin faaliyetlerinden elde ettikleri gelirler geçen

yılın aynı dönemine göre %56 oranında artış göstererek 1,8 milyar TL olmuştur. Fon pazarlama ve satış aracılık hizmetlerinden önceki yıllarda olduğu gibi kayda değer gelir elde edilmemiştir.

Yatırım Fonları

2021 yılında gözlenen artışa paralel olarak menkul yatırım fonlarından elde edilen gelirler de %31 artarak 842 milyon TL olmuştur. Serbest yatırım fonları portföyü son bir yıla bakıldığında %181 oranında büyürken bu fonların yönetiminden elde edilen gelir ise %75 artışla 270 milyon TL olmuştur.

Girişim sermayesi yatırım fonları portföyü ise son 1 yılda 3 milyar TL'den 16 milyar TL'ye çıkarken, artışın 4,5 milyarı girişim sermayesi fonu yönetiminde uzmanlaşan bir portföy yönetim şirketinden ileri gelmektedir. Girişim sermayesi yatırım fonları portföyü yönetiminden elden edilen

toplam gelir karşılaştırılan dönemde 24 milyon TL'den 184 milyon TL'ye çıkmıştır. Bu rakamın %40'ının girişim sermayesi

yatırım fonu yönetimi alanında uzmanlaşmış bir şirketten ileri geldiği görülmektedir.

Tablo 10: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelirleri (milyon TL)			
	2020	2021	Değişim (%)
Portföy Yönetim Komisyon Gelirleri	1,137.2	1,768.5	55.5%
Kolektif Portföy Yönetimi	1,055.2	1,603.5	52.0%
Emeklilik Yatırım Fonları	156.8	187.2	19.4%
Yatırım Fonları	891.2	1,400.4	57.1%
Menkul Kıymet Yatırım Fonları	642.5	841.6	31.0%
Gayrimenkul Yatırım Fonları	62.8	90.6	44.3%
Girişim Sermayesi Yatırım Fonları	24.4	184.1	653.6%
Borsa Yatırım Fonları	7.1	13.9	97.4%
Serbest Yatırım Fonları	154.4	270.3	75.0%
Yatırım Ortaklıkları	7.2	15.8	120.5%
Bireysel Portföy Yönetimi	82.0	165.0	101.3%
Gerçek Kişi	55.4	110.6	99.7%
Tüzel Kişi	26.6	54.4	104.8%
Yatırım Danışmanlığı Gelirleri	4.4	5.6	27.9%
Fon Pazar. ve Satış Aracılık Gelirleri	0.0	1.6	-
TOPLAM	1,141.6	1,775.7	55.5%

Kaynak: TSPB

Son 12 aylık komisyon gelirlerinin ortalama portföy büyüklüğüne bölünmesiyle elde ettiği yıllık ortalama komisyon gelirleri Tablo 11'de incelenmektedir. Yatırım fonlarında portföy yönetim şirketlerinin elde ettiği ortalama komisyon oranı 2021 sonu itibarıyla %0,64 olarak hesaplanmakta iken bir önceki yıl %0,60 oranında olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Portföy Yön. Komisyon Oranı*	
	Toplam (%)
Yatırım Fonu	0.64
Emeklilik Yatırım Fonu	0.10
Bireysel Portföy Yönetimi	0.31
Yatırım Ortaklığı	1.86
Toplam	0.38

Kaynak: TSPB

*Yıllıklandırılmış.

Emeklilik Yatırım Fonları

Emeklilik yatırım fonlarının portföy büyüklüğü 244 milyar TL ile yatırım fonları portföy büyüklüğünün %81'i kadar olsa da emeklilik yatırım fonlarından elde edilen gelirler yatırım fonlarından elde edilen gelirlerin ancak %10'u kadardır.

2021 yılında emeklilik yatırım fonu büyüklüğü önceki yılın aynı dönemine göre %43 artmış, bu fonların yönetiminden elde edilen gelirler ise %19 ile daha sınırlı artarak 187 milyon TL'ye çıkmıştır.

Emeklilik fonlarından portföy yönetim şirketleri sektör ortalamasında 2020 yılında yıllık %0,11 civarında komisyon elde etmekteyken, 2021 itibarıyla %0,10 oranında komisyon elde etmiştir.

Bireysel Portföy Yönetimi

Son bir yılda portföy büyüklüğünün %101 oranında artmasıyla birlikte bireysel portföy yönetiminden elde edilen gelir artan getirilerle doğan performans primleri sayesinde yine %101 artarak 165 milyon TL olmuştur.

2021 yılında bireysel portföy yönetimi hizmeti veren şirketlerin yıllık ortalama komisyon oranı %0,30'dur. Gerçek kişilerde bu oran %0,51 iken ortalamada daha yüksek portföy büyüklerine sahip olan tüzel kişilerde %0,16 oranındadır.

Yatırım Ortaklıkları

Yatırım ortaklıklarının sadece küçük bir bölümü portföy yönetim şirketleri tarafından yönetilmektedir. 7 portföy yönetim şirketi 13 yatırım ortaklığının portföyünü yönetmektedir. Portföy büyüklüğü %25 büyürken yatırım ortaklığı yönetiminden 2021

Giderler

2021 yılında genel yönetim giderleri önceki yıla göre %54 artışla 785 milyon TL olmuştur. Bu giderlerin %57'sini personel giderleri oluşturmaktadır. Personel giderlerini ortalama personel sayısına bölerek, bir çalışanın aylık ortalama maliyetini bulmak mümkündür. 2021 yılında bu tutar geçen

yılında elde edilen gelirler %121 artarak 15,8 milyon TL olmuştur.

Bu dönemde yatırım ortaklığı yöneten portföy yönetim şirketlerinde yıllık ortalama komisyon oranları %1,86 olarak hesaplanmaktadır.

yılın aynı dönemine göre %35 artarak 43.397 TL olmuştur. Buna karşın, artan karlılığa paralel olarak çalışan başına aylık ortalama kâr tutarı ise önceki yıla kıyasla %103 yükselerek 145.246 TL olmuştur.

Tablo 12: Portföy Yönetim Şirketlerinin Gelir Tablosu (milyon TL)

	2020	2021	Değişim (%)
Satış Gelirleri (net)	1,498.4	2478.6	65.4%
Satışların Maliyeti (-)	-267.1	-542.7	103.2%
BRÜT KAR/ZARAR	1,231.3	1,935.9	57.2%
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-25.6	-31.8	24.3%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-509.1	-784.5	54.1%
<i>Personel Giderleri</i>	-295.1	-448.0	51.8%
Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)	0.0	0.0	182.8%
Diğer Faaliyet Gelirleri	66.9	610.1	812.4%
Diğer Faaliyet Giderleri (-)	-22.8	-44.3	94.5%
FAALİYET KÂRI/ZARARI	740.7	1,685.4	127.5%
Yatırım Faaliyetlerinden Gelirler	61.1	94.2	54.2%
Yatırım Faaliyetlerinden Giderler	-29.4	-24.1	-18.0%
FİNANSMAN GİDERİ ÖNCESİ FAALİYET KÂRI/ZARARI	772.4	1,755.5	127.3%
Finansman Gelirleri	75.3	210.9	180.3%
Finansman Giderleri (-)	-4.0	-7.3	81.0%
SÜRDÜRÜLEN FAALİYETLERDEN VERGİ ÖNCESİ K/Z	843.6	1,959.1	132.2%
Dönem Vergi Gelir/Gideri	-175.9	-349.1	98.5%
Ertelenmiş Vergi Gelir/Gideri	-12.7	-110.8	772.6%
DÖNEM KARI/ZARARI	655.0	1,499.3	128.9%

Kaynak: TSPB

Kârlılık

Özellikle yatırım fonu portföy büyüklüğündeki artış ve artan getirilere paralel olarak portföy yönetim şirketlerinin faaliyetlerinden elde ettikleri gelir 2019'dan başlayarak önemli ölçüde artmıştır. 2021 yılında brüt kar önceki yıla göre %97 artarak 2,4 milyar TL'ye yükselmiştir.

Artan portföy büyüklüğü ile beraber satış gelirlerinde önemli bir artış görülürken giderler aynı hızda büyümemiştir. Yükselen portföy yönetimi gelirlerinin etkisiyle sektörün net faaliyet gelirleri de son bir yıl içinde %128 artarak 1,7 milyar TL'ye yükselmiştir.

Diğer faaliyet gelirleri altında gözlenen yüklü artış bir kurumun tahakkuk ettiği, ancak henüz tahsil etmediği başarı prim gelirin tablolarına yansımastır.

Yatırım faaliyetleri ile finansman faaliyetlerinden elde edilen net gelirler önceki yıla göre 38 milyon TL artmıştır. Bu şekilde net kâr %129 yükselerek 1,5 milyar TL'ye ulaşmıştır. Net kâr marjı gelirlerdeki artışa bağlı olarak 9 puan artarken, özsermaye kâr marjı ise tahakkuk edilen performans primlerinin tahsil edilmemesi nedeniyle 28 puan artmıştır.

Tablo 13: PYŞ'lerin Net Dönem Karı

	2020	2021
Kurum Sayısı	49	51
Kâr Eden Kurum	35	45
Zarar Eden Kurum	14	6
Net Dönem Kârı (mn TL)	655.0	1,499.3
Kâr Toplamı (mn. TL)	668.1	1,507.8
Zarar Toplamı (mn. TL)	-13.0	-8.5
Net Kâr/Gelirler	53.2%	61.7%
Özsermaye Kârlılık	64.8%	92.6%

Kaynak: TSPB

2021 yılında 45 kurum 1,5 milyar TL kâr ederken 6 kurum 8 milyon TL zarar etmiştir. Sırasıyla en çok kâr eden Re-Pie, Ak, Yapı Kredi, İş ve Ziraat Portföy toplam 950 milyon TL kâr tutarıyla sektör toplam kârının %64'ünü oluşturmuştur.